

TRØNDERENERGI KRAFT AS
Postboks 9481 Torgarden
7496 TRONDHEIM

Vår dato: 29.05.2024

Vår ref.: 202409227-3 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: ZDMPRJ

NVE gir tillatelse til midlertidig fravik fra slipp av minstevannføring fra Falningsjøen i perioden 29.05-07.06.2024, i Tynset kommune, Innlandet fylke

Vi viser til søknad av 15.05.2024 fra TrønderEnergi Kraft AS på vegne av Kraftverkene i Orkla DA, om tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for slipp av minstevannføring fra Falningsjøen.

Om søknaden

Det søkes om å få fravike manøvreringsreglementet for Orkla og Grana, som sist ble endret ved kgl. res. 23.06.2020. Fraviket gjelder slipp av minstevannføring fra Falningsjøen i perioden 29.05.2024 til og med 07.06.2024.

Bakgrunn for søknaden er tiltakshavers oppfølging av damsikkerhetsforskriften med hensyn på flomberegninger. I den forbindelse er det behov for å skanne flomløpstunnelen innvendig mens den er tom for vann. I forkant av skanningen og samtidig med tømning av tunnelen, skal det fjellsikres i tunnelen, både med tanke på HMS og å ivareta kapasitet.

Slipp av minstevannføring er relatert til kote 847, som er naturlig vannstand i Falningsjøen, og som slippanordningen er bygd opp omkring. Ved vannstander under kote 847 kan det ikke slippes minstevannføring. Tapping av mvf skjer via ventil i damluka. Det er 180 meter fra tappepunktet inne i fjellet og til tunnelutløpet. På strekket mellom tappepunktet og utløpet er det et lavbrekk i tunnelen med en høydeforskjell på 9 meter. Ifølge tiltakshaver er det veldig krevende å slippe vann gjennom tunnelen samtidig som den skal sikres og skannes. Det søkes derfor om å ikke måtte slippe minstevannføring gjennom tunnelen i den angitte perioden.

Høring

På grunn av sakens begrensede omfang har den ikke vært kunngjort lokalt. NVE har vært i kontakt med lokale myndigheter for å få deres syn på saken, og mener at den er tilstrekkelig belyst gjennom dette.

Tynset kommune uttaler følgende i e-post av 27.05.2024:

«Tynset kommune varsler beitelaget i området om den forestående reduksjon av vannføring i Falninga i perioden 29.mai tom. 07.juni 2024.

For øvrig har vi ingen merknader»

Innlandet fylkeskommune uttaler følgende i brev av 27.05.2024:

«Vassdrag

Tiltaket vil påvirke Falninga (vannforekomst 121-554-R «Falninga Ya»), som er en sterkt modifisert vannforekomst (SMVF) registrert med godt økologisk potensiale i vann-nett. Påvirkninger på vassdraget er i all hovedsak vannkraft, i form av hydrologiske påvirkninger og vannuttak. Det er ikke registrert noen rødlistede naturtyper i området, men det er registrert villrein (NT) ikke langt unna dammen. I tillegg er det registrert en naturbeitemark i tilknytning til Sverjevungen, samt flere myrområder langs elva. Tiltaksområdet inngår ikke i verneplan for vassdrag, og ligger ikke innenfor noe verneområde. Formålet for minstevannslipp er i dette tilfellet å sikre vanning for dyr på beite og å sikre at terskeldammer holder seg fulle. Minstevannføring er i tillegg viktig for fisk og andre ferskvannsorganismer, samt annet liv i vassdraget. En periode uten minstevannføring er uheldig for vannmiljøet, og kan utgjøre en solid forringelse på rekrutteringen til eventuelle fiskebestander og andre organismer som er avhengig av Falninga. Likevel gjelder tiltaket en svært begrenset periode, og påvirkningen vil derfor være begrenset. Slik vi ser det vil fravik fra slipp av mvf mest sannsynlig ikke resultere i en permanent påvirkning på vassdraget.

Villrein

Falningsjøen og dammen ligger innenfor Forollhogna villreinområde, og videre innenfor et registrert kalvingsområde. Vi minner om at villrein er svært var for påvirkninger, spesielt i tilknytning til kalvinga, og at omsøkt tidsintervall er innenfor en sårbar periode. Ofte blir det oppfordret til ikke å gjennomføre tiltak innenfor kalvingsområdene før etter 15. juni. Det må derfor utøves varsomhet for å unngå negativ påvirkning og forstyrrelse på villrein».

Statsforvalteren i Innlandet uttaler følgende i brev av 28.05.2024:

«Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren vil ikke motsi seg et midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for å få gjennomført skanningen av flomtunnelen. Formålet med minstevannslippet er i dette tilfellet å sikre vanning for dyr på beite og å sikre at terskeldammer holder seg fulle. I tillegg vil en kontinuerlig vannføring være viktig for fisk og andre ferskvannsorganismer. En periode uten minstevannføring vil være uheldig for vannmiljøet, og kan påvirke rekrutteringen til eventuelle fiskebestander og andre organismer som er avhengig av Falninga negativt. Tiltaket gjelder imidlertid en svært kort periode, og påvirkningene vil derfor være begrenset. Statsforvalteren vurderer det slik at omsøkt fravik fra slipp av minstevannføring trolig ikke vil resultere i en

permanent påvirkning på vassdraget. Tiltaksområdet ligger imidlertid innenfor Forollhogna villreinområde, og videre innenfor et registrert kalvingsområde. Selve skanningen av flomtunnelen antas å ikke ha noen stor innvirkning på villreinstammen, men omsøkt tidsintervall er innenfor en sårbar periode for villreinen (kalvingsperiode). Det er som regel ikke ønskelig med gjennomføring av tiltak innenfor kalvingsområdene før 15. juni. Man bør derfor tilstrebe å minimere ferdsel i området for å unngå negativ påvirkning og forstyrrelser på villreinen.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalteren vil ikke motsi seg et midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for å få gjennomført skanningen av flomtunnelen. Vi ønsker likevel å påpeke den sårbare perioden for villrein, og ferdsel i området bør derfor holdes på et så lavt nivå som mulig».

NVEs vurdering

NVE kan gi tillatelse til å fravike et manøvreringsreglement etter vannressursloven § 8 når formålet er nødvendig reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. Tiltaket faller etter vårt syn inn under dette formålet.

TrønderEnergi Kraft AS (TEK) har fått pålegg om å gjøre flomberegninger for flomløpstunnelen fra Falningsjøen. Tiltaket er hjemlet i damsikkerhetsforskriften. For å gjøre en korrekt flomberegning må flomløpet skannes innvendig. Skanningen må gjøres med tømt tunnel. Gjennom denne tunnelen går også minstevannføringen ut av Falningsjøen.

Kravet til slipp av minstevannføring fra Falningsjøen er i utgangspunktet styrt av høydenivået ved naturlig vannstand, kote 847. Er vannstanden over denne høyden skal det i tiden 1. mai – 30. september slippes tilstrekkelig vannføring til vanning av dyr på beite og til å holde eventuelle terskeldammer fulle, dog minst 0,1 m³/s. Resten av året skal vannslippet være minst 0,05 m³/s. I reglementet står det også at «*Vintervannslippet fra Falningsjøen skal foregå så lenge det er mulig på grunn av vannhøyden i magasinet*». Vannhøyden i magasinet referer seg til kote 847.

Falningsjøen er regulert mellom LRV kote 825 og HRV kote 872,5. Under normal drift tappes magasinet om vinteren og fylles under snøsmelting om våren. Ifølge vannstandsdata i NVE/Sildre tappes magasinet hvert år under kote 847 i løpet av vinterhalvåret, slik at det oppstår en periode hvor det ikke kan slippes minstevannføring. Varigheten av perioden med vannstander under kote 847 har de fire siste årene variert mellom 36 og 79 dager. I perioden 2005-2023 har fyllingen av magasinet opp til kote 847 og med det start slipp av minstevannføring «sommer», inntruffet tidligst 30. april og senest 4. juni. NVE merker seg at Falninga nedstrøms dammen i Falningsjøen i en normalsituasjon er tilpasset en periode hvert år uten minstevannføring og at starten på vannslipp om våren har som regel vært i mai med ytterpunktene slutten av april og begynnelsen av juni.

Ifølge søknaden er situasjonen i 2024 at våren kom tidlig (10 dager tidligere tilsigsstart enn de forrige 4 årene) og at man dermed ikke vil klare å holde vannstanden under kote 847 i Falningsjøen i den perioden det skal jobbes i flomløpstunnelen. Dette til tross for at arbeidene har vært planlagt lenge og man har kjørt Ulset kraftverk prisuavhengig for å tappe så mye som mulig i forkant. Siden kravet om slipp av minstevannføring slår inn ved kote 847, har man søkt om å få slippe kravet til minstevannføring i tiltaksperioden for å kunne få gjennomført de planlagte arbeidene i flomtunnelen.

Gjennom høringen av søknaden er det ikke kommet inn noen merknader om at det ikke bør gis tillatelse til fravik fra slipp av minstevannføringen i Falninga. Både fylkeskommunen og Statsforvalteren påpeker at hensikten med minstevannføringen i Falninga er å bidra til tilstrekkelig vanning til dyr på beite og holde eventuelle terskeldammer fulle. Samtidig mener de at en kontinuerlig vannføring vil være viktig for fisk og andre ferskvannsorganismer og at en periode uten minstevannføring vil være uheldig for vannmiljøet, og kan påvirke rekrutteringen til eventuelle fiskebestander og andre organismer som er avhengig av Falninga negativt.

Slik NVE vurderer situasjonen, er det ennå tidlig i beitesesongen på dette høydenivået, slik at behovet for ekstra minstevannslipp i nåværende vårsituasjon trolig er lite. Tynset kommune opplyser at de likevel vil varsle beitelaget i området om mulig reduksjon av vannføringen i Falninga. NVE vurderer fisk og andre ferskvannsorganismer til å være tilpasset en periode uten minstevannføring i øvre deler av Falninga hvert år og deler følgelig fylkeskommunens og Statsforvalterens syn på at en kort periode uten minstevannføring i dette tilfellet mest sannsynlig ikke vil resultere i en permanent påvirkning på vassdraget.

I søknaden opplyses det om at Budalslibekken kommer inn på Falninga ca. 1 km nedstrøms dammen og vil bidra med noe vannføring. Etter 4 km går Falninga i samløp med Ya. Som kompensasjon vil tiltakshaver slippe mer enn pålagt minstevannføring i Ya i perioden med redusert slipp i Falninga. NVE antar denne kompensasjonen vil bidra til å holde eventuelle terskeldammer fulle i de nedre deler av strekningen med pålagt minstevannføring.

Både fylkeskommunen og Statsforvalteren minner om at Falningsjøen og øvre deler av Falninga ligger innenfor Forollhogna villreinområde og at selve tiltaksområdet er innenfor et registrert kalvings- og oppvekstområde. De minner også om at det ofte blir oppfordret til ikke å gjennomføre tiltak innenfor kalvingsområdene før etter 15. juni og at det derfor må utøves varsomhet for å unngå negativ påvirkning og forstyrrelse på villrein. NVE slutter seg til dette og legger til grunn at tiltakshaver hensyntar villreinen så langt det er mulig under planleggingen av tiltaket.

NVE mener at vurderingene er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12. NVE vil i den forbindelse påpeke at tiltaket er midlertidig, 10 dagers varighet, og at minstevannføringen i Falninga i

utgangspunktet ikke skal ivareta biologisk mangfold på den aktuelle strekningen. NVE kan heller ikke se at tiltaket er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Ved å ta slike hensyn kan ikke NVE se at redusert slipp av minstevannføring for en kortere periode er til nevneverdig skade for noen kjente allmenne interesser.

Konklusjon

NVE gir tillatelse til at TrønderEnergi Kraft AS kan fravike vilkåret om slipp av en minstevannføring på 0,1 m³/s fra Falningsjøen i perioden 29.05.2024-07.06.2024.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Det skal føres protokoll over vannstanden i magasinet i det tidsrommet det ikke slippes minstevannføring. Det skal meldes fra til NVE når tiltaket er gjennomført.
- Kravet til minstevannføring skal overholdes så snart vedlikeholdsarbeidet er ferdig.
- Villreinen må hensyntas i tiltaksperioden med tanke på minst mulig forstyrrelse.
- Berørte parter, som til eksempel beitelaget i området, skal kontaktes direkte for å bli informert om tiltaket. Informasjon om tiltaket skal i tillegg publiseres på relevante nettsider, som selskapets hjemmeside og sosiale medier. Det bes videre om at kommunen kontaktes for å legge ut informasjon om tiltaket på deres nettsider.
- NVE forutsetter at TrønderEnergi Kraft AS har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
konsesjonsansvarlig

Stein Wisthus Johansen
senioringeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

TRØNDERENERGI KRAFT AS

Kopimottakerliste:

KRAFTVERKENE I ORKLA DA

KRAFTVERKENE I ORKLA DA - ANDERS BRÅTEN

TYNSET KOMMUNE

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

INNLANDET FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.